

NÄKYVÄN VALON SPEKTRI

Asunto Wienin Mariengassella on kuuma, ilma paksua ja painavaa vaikka on vasta aamun varhaiset tunnit. Saima herää vuoteessaan. Pian hänen on noustava ja suljettava ikkunat, vedettävä verhot eteen, mutta ei aivan vielä. Auringonnousuun on vielä hetki. Ennen niin katkeamaton liikenne on hiljentynyt, ja avonaisista ikkunoista huolimatta Saima kuulee Unan hengityksen. Se on tasainen ja rauhallinen, ja kun Saima katselee lastaan aamun hämärässä hänestä tuntuu, että Una saattaisi hetkenä minä hyvänsä avata silmänsä, sanoa huomenta ja aloittaa sanojen pulppuavan virran.

Una avaa silmänsä, katsoo Saimaan ja painaa ne sitten taas kiinni.

Silloin kun asiat olivat vielä tavanomaisesti, Una kävi lähikoulua, haaveili lemmikistä – mistä tahansa, vaikka kaloista! – ja kulki aina tiistaisin metromatkan päähän uintiharjoituksiin. Nyt uimahallit on suljettu. Una on puhunut viimeksi neljä päivää sitten.

Saima silittää etusormella Unan otsaa, pyöräyttää yhden ruskean kiharan sormensa ympärille ja päästää sitten irti. Hän miettii kaikkia niitä puhumattomia lapsia, joita hän työssään puheterapeutina kohtasi. Iloa jota hän koki, kun sanat löytyivät, pettymystä joka tuli ja meni silloin kun matka hiljaisuudesta puheeseen oli sittenkin liian pitkä. Huokoisia ääniä, kyhmyjä ja kystoja. Ja hän miettii, kuinka paljon energiaa hänen kannattaa käyttää Unan hiljaisuuteen, sanojen etsimiseen. Pitäisikö hänen pakottaa lapsen suu auki ja etsiä syitä sieltä, ovatko limakalvot tulehtuneet tai kurkku kasvanut umpeen? Tai pitäisikö hänen etsiä terapeutti, joka opettaisi miten maailmanloppua eletään muuttumatta mykäksi?

Tuskin hänen kannattaa, Saima ajattelee ja jatkaa lapsen kasvojen silittämistä. Unan sanat ovat ehkä jo menneet, ja hiljaisuudessa on Saimallekin jotakin lohduttavaa. He saavat olla hiljaa ja silti yhdessä, vähän niin kuin joskus kauan sitten kun heillä ei vielä ollut kieltä, kun oli vain vastasyntyneen itku, hänen hymisevät vastauksensa ja iho ihoa vasten. Päivä kerrallaan hän päästää irti kiintymyksestään huolellisesti äännettyihin konsonantteihin ja täsmälliseen kielioppiin, päivä kerrallaan vaipuu kohti yhteistä hiljaisuutta. Se jää jäljelle, ja ehkä jokin syvällä oleva ydin. Heidän hyvät sydämensä, Saima haluaa ajatella. Ne jäävät viimeiseksi.

Makuuhuoneessa on edellisten asukkaiden jättämä tapetti, jossa on pikkuruusia appelsiineja keltaisella pohjalla. Vuosia Saima ajatteli aina herätessään, että se pitäisi vaihtaa, että he nukkuisivat paremmin mikäli huoneen rajaisi tumma rauhoittava sininen tai ehkä kepeän huomaamaton beige. Nyt he nousevat vuoteella istumaan, ja Saima letittää heidän hiuksensa vuorotellen, kaataa sitten käteensä aurinkovoidetta ja rasvaa Unan olkapäät ja lapaluut, niskan johon hikiset kiharat liimautuvat, käsivarret, sormet, levittää paksun kerroksen otsalle, poskille, nenän yli, korvalehdille. Una katselee hänen toimitustaan äänettä, kääntää päätään pyytämättä niin että Saima löytää korvantaukset. Aurinko on korventanut lapsen ihon paahdetuksi kastanjaksi. Hetken Saima ajattelee kastanjoita, niiden houkuttelevaa tuoksua joka talvisin levisi myyntikojuista joulutorin jokaiseen kolkkaan, niiden paahteista makua terävänä kielellä. Sitten hän ravistaa ajatukset pois, sillä talvesta on kauan eikä uutta tulisi.

Kun Una on valmis, Saima levittää suojavoiteen omalle iholleen. Sormet koskettavat käsivarsien ja reisien ihoa määrätietoisina mutta välinpitämättöminä. Una on laskeutunut olohuoneen matolle selälleen ja liikuttaa käsiään korkeassa kaaressa, jalat potkivat tasaisesti, silmät katsovat keskittyneesti kattoon. Tasaisin väliajoin Una vetäisee henkeä ja sulkee silmänsä, kunnes taas puhaltaa ilman keuhkoista pois. Saima katselee Unan uintia ja levittää aurinkorasvan vielä kasvoilleen, on pakko vilkaista peiliin ja nähdä oma pelästynyt katse. Una täyttää yhdeksän kahdenkymmenenseitsemän päivän päästä. Täyttää, täyttäisi.

Tilanne on tämä: Aurinko tekee kuolemaa, tuo petollinen, arvaamaton tähti. Erityisen syvä sen petturuus on siksi, että se ensin hitaasti kasvatti itseään, kuin piilotellen, niin ettei kukaan uskonut tutkijoiden varoituksia ennen kuin jo oltiin liian pitkällä; yhtäkkiä lämpötilat nousivat ryöppyinä, maa kuivui, päiväntasaajan muuttumattomaksi uskottu kasvukelvoton alue lähti taas leviämään pitelemättömästi, ja kun he kaikki vihdoinkin kuuntelivat, tutkijat sanoivat, vakavina mutta yksimielisinä: sen, minkä piti olla miljoonien ja taas miljoonien vuosien päässä, onkin nyt. Aivan pian kirkkaus ja kuumuus yrittäisi rajan, jonka jälkeen elämää ei olisi.

Toisinaan Saima ja Una ottavat pakastimesta jääpalat ja viilentävät niillä hikoilevia niskoja ja otsia. Una pitelee jääpalaa ensin toisen luomen päällä, sitten toisen, ja lopuksi, juuri ennen kuin jää on kokonaan muuttunut kosteudeksi hänen ihollaan, sujauttaa palan suuhunsa ja sulkee sen kielensä alle.

Iltaisin he monien muiden tapaan kävelevät Tonavan varteen katsomaan auringonlaskua. Ilmakehä värjää Auringon punaiseksi sen vajotessa kohti horisonttia. Punaisemmaksi kuin ennen, monet sanovat, verenpunaiseksi, melkein ruskeaksi. Kaunis se on, yhä. Kun se valuu horisontin taakse, ilma iholla ja keuhkoissa viilenee hetkessä.

Saima ja Una kävelevät aina samaa reittiä, samat kadut joelle, siitä virransuuntaisesti kunnes saapuvat sen jäätelökioskin kohdalla, josta he aina ennen ostivat jotakin, yleensä mansikkamehujään Unalle ja stracciatellajäätelön Saimalle. Nyt kioski on autio, mutta penkit ovat paikallaan, ja he istuutuvat penkille ja katselevat ohikulkevia ihmisiä ja Auringon värjäämää taivasta. Jos he ovat onnekkaita, puhaltaa tuuli ja viilentää kuumentuneita kehoja. He ovat onnekkaita, Saima ajattelee ja silittää lapsen hikistä päätä. Hän on onnekas.

Ennen pimeäntuloa on ehdittävä kotiin, sillä jos päivät ovatkin kuumuuden jähmettämisiä, yöt kaupungissa ovat levottomia. Saima tarttuu Unaa kädestä, ja he kävelevät ripein askelin tutut kadut ja kulmat takaisin, nousevat neljänteen kerrokseen, lukitsevat ovet ja avaavat ikkunat. Nukkuvat levotonta, ohutta unta. Aamuisin Saima avaa radion. Joskus kanava on kadonnut, mutta vielä hän on löytänyt uuden. Ensin radiosta kuuluvat rukoukset, aina samat, useammalla kielellä. Saima tapailee vieraskielisiä sanoja, niistä on tullut ajan mittaan tuttuja vaikka eivät edelleenkään tarkoita mitään. Rukousten jälkeen tulevat laskettavissa olevat asiat. Aamun lämpötila: kolmekymmentäyhdeksän astetta. Vedyn ja hapen suhde ilmakehässä. Mielenosoitukset ja niissä loukkaantuneet. Kuolleita, toisinaan. Mitä ihmiset oikein tekevät, Saima ajattelee ja napsauttaa radion kiinni. Mitä he oikein tekevät.

Puhelimestaan Saima lähettää viestejä, joissa hän miettii minne voisi lähteä. Pohjoiseen, ehkä, sen suhteellinen viileys kutsuu häntä. Mutta matka olisi vaikea, lapselle raskas.

Tämä kaupunki kiehuu, Khaled, hän kirjoittaa ja katuun heti, kun viesti on karannut hänen käsistään. Miten kornilta ja lapsekkaalta se kuulostaa, eihän ole paikkaa joka ei kiehuisi.

Perään hän lähettää kevyempään sävyyn, kuin edellistä paikatakseen: *Me lähdemme vanhempieni talolle. Meditoidaan siellä sitten, hehe. Niin kuin kuulemma jotkut tekevät. Meditoivat itsensä transsiin. Parempi sekin, kuin auringonpalvojaksi ryhtyminen. No niin. Talolle, muistathan?*

Saiman sydän on hajonnut kerran. Khaled sen rikkoi, tai ehkä Saima itse ja Khaled vain sattui olemaan paikalla. Heidän elämänsä osuivat juuri sen verran limittäin, että he huomasivat toisensa ja rakastuivat, rakastivat toisiaan kaksi helppoa vuotta, riitelivät yhden ja ajautuivat sitten erilleen.

Saima sanoisi, että se johtui Khaledin kykenemättömyydestä pysähtyä ja Saiman hitaudesta huomata asioiden muuttuvan ennen kuin on liian myöhäistä. Khaled sanoisi, että se johtui Khaledin hitaudesta seurata Saiman ajatuksenjuoksua ja Saiman kykenemättömyydestä kuunnella Khaledin suvun tarinaa, joka on liikkeen tarina. Jos Khaled ei osannutkaan pysähtyä se johtui varmasti siitä, miten jo hänen vanhempansa ja heidän vanhempansa kauan sitten lähtivät liikkeelle, jättivät kaukaiset, kuivuuteen kuolevat kaupungit ja kulkivat muuttovirtojen heittäminä ensin aivan pohjoiseen ja asettuivat sitten pitkin Tonavan vartta. Sellainen liike oli syvällä Khaledissa, ja se vei hänet Wienin jälkeen Bratislavaan, Budapestiin, Belgradiin asti. Eripuran Saima on unohtanut, unohti ehkä jo vuosia sitten. Jäljellä on se tunne, joka niin helposti muuttuu hädäksi ja suruksi.

Saima lukitsee asunnon oven. Viimeistä kertaa, hän miettii, tai ehkä ei, ehkä he ovat tässä taas tunnin tai kahden päästä, jos mihinkään ei enää pääse. On aamuyö, melkein jo valoisaa mutta ei aivan. He kävelevät pääteitä pitkin, kadut ovat tyhjiä kuten rautatieasemakin. Pitkänmatkan vuoroja ei enää ole, sanoo lipunmyynnistä löytynyt vanha nainen. Mutta muutama paikallisjuna vielä kulkee. Olette erittäin onnekkaita, hyvä rouva, nainen sanoo. Kiitos, Saima vastaa vaikka ei tiedä miksi. Hyvää matkaa, nainen sanoo ja ojentaa liput. Ne maksavat häkellyttävän paljon.

Saima ja Una laskeutuvat portaat, alittavat junaraiteet ja nousevat kauimmaiselle laiturille. Auringonnousu on lähellä, valo kajastaa rakennusten takaa, Saima tuntee paniikin kuplivan rintakehän alla. Hän työntää Unan sisään junaan ja istumaan, vetää verhon vaunun jokaisen pyöreän ikkunan suojaksi. Kohta hänen on etsittävä aurinkorasva laukusta ja voideltava heidät sillä. Sen haju saa hänet voimaan pahoin.

Una, kultaseni, hän sanoo ja katselee lapsen ohuita käsivarsia. Me olemme siellä sitten yksin. Sinä ja minä, niin kuin tähänkin asti.

Unan ääni on karhea, kun hän sanoo, päivien tauon jälkeen: Ovatko mummi ja Opa ottaneet Pillerin?

Saima ilahtuu kuullessaan äänen, ilahtuu sanoista jotka ovat sittenkin yhä olemassa, ja vasta muutaman sekunnin kuluttua ymmärtää, mitä Una on sanonut. Hän ajattelee viimeistä puhelua äidiltään. Äidin hiljainen mutta varma ääni. Kyllä me sen teemme. Älä itke, Saima. Nähdään rajan takana.

Ei sellaista ole, hän olisi halunnut sanoa. Eivät he ole matkalla rajalle, sillä eikö raja ole sellainen, jonka voi ylittää, jonka toiselle puolelle voi päästä. Mutta hän oli nielaissut surunsa ja kysynyt äidiltä käytännön asioista kuten: kotona vai sairaalalla? Sairaalalla tietenkin, äiti oli vastannut. Äänessä oli ollut jotakin loukkaantunutta. Ehkä sairaalan antama mielikuva edes

näennäisestä hoivasta rauhoitti häntä. Vaikka eihän sellaisella luulisi olevan enää merkitystä sitten, kun on rasauttanut Pillerin alumiinipakkauksesta kämmenelle ja nielaissut sen. Uni tulisi heti ja kelluttaisi kohti tiedotonta tulevaisuutta.

Mistä sinä olet kuullut Pilleristä? Saima kysyy Unalta.

Naapurin Ewa kertoi, Una sanoo ja nostaa jalat penkille vartalonsa suojaksi. Se sanoi, että Pilleri on ainoa valinta joka ihmisellä enää on.

Saima ajattelee kahta pientä lääkepakkausta laukun sivutaskussa, toinen määrätty hänelle, toinen Unalle. Apteekkarin hikiset, kiireiset kasvot ja nykivät kädet, joilla tämä oli ojentanut pakkaukset hänelle, toivottanut hyvää päivänjatkoa, kääntynyt jo palvelemaan seuraavaa asiakasta.

Mummi on pohjoisesta, pakkasmaasta, hän sanoo Unalle, yrittää vetää lapsen kylkeään vasten mutta Una pudistaa päätään, kiskaisee verhon sivuun ja katsoo ulos ikkunasta. Auringonnousu on värjänyt maailman, he ohittavat järven ja kukkuloita, jos jatkaisi länteen ne nousisivat vuoriksi mutta heidän suuntansa on lounaassa, vehreydessä jossa ennen kasvoivat viini ja hedelmäpuut mutta jonka kuumuus on nyt kuivattanut. Verho voisi olla hetken auki, Saima päättää ja jatkaa: Ei hän olisi kestänyt tätä kuumuutta. Ja minne mummi menee, sinne menee Opa.

Saima ajattelee niitä vuosia, joina hän oli opiskelija tässä kaupungissa, miten hän tuli raitiovaunulla juna-asemalle, osti lipun, etsi oikean laiturin ja matkusti kotiin. Miten hänen vanhempansa odottivat häntä asemalla, kyselivät kaupungin kuulumisia ja verkkaisesti kertoivat omia asioitaan, ja hän kertoi elämästään Wienissä. Miten hän rakasti kaupunkia ja sen ihmisiä. Miten toiveikkaalta kaikki tuntui, ne päivät, ja tulevat.

Miten hän rakasti Khaledia, mutta sitä ei kannata nyt ajatella. Sillä jos Khaled olisi sanonut kyllä, Saima ei olisi viettänyt vuosikymmentä yksin. Jos Khaled olisi sanonut kyllä, Saiman toiveesta saada lapsi ei olisi tullut kaiken nielevää halua. Ja jos lääketiede ei olisi lahjoittanut hänelle siittiötä, josta kasvoi Una, ei hänellä olisi nyt vierellään ketään josta pitää huolta maailmanlopun reunamilla.

Junaseisakkeelta he kävelevät pölyistä tietä kohti taloa. Tie on tuttu mutta maisema karrella. Aamuaurinko paahtaa heidän selkiään. Heillä on hellehatut kuin olisivat lomalla. Jalat hiekassa, olkapäät punaisina. Saiman hattu on valkoinen, Unan hattu on punainen. Saima muistaa lomamatkan etelärannalle, kun Una oli kymmenen kuukautta. Äiti oli suostutellut heidät lähtemään. He levittivät pyyhkeet hiekkaan, ja vauva oli helppo ja tyytyväinen, naureskeli aurinkovarjon suojissa. Äiti puheli sukupolvien ketjusta ja kahden cocktailin jälkeen kertoi miten lapsena oli laskenut pulkalla mäkeä, ajatella, sellaiset lumiset talvet. Mutta Saima katseli merelle, jossa

vapaaehtoiset pelastajat nostivat kuivuutta meren yli pakenevia vedestä heppoisiin aluksiin, ja tunnusteli miten epäluottamus elämää kohtaan kiersi keuhkoja kasaan. Enää ei ole lomaa tai arkea. On vain nyt, nämä kuumuuden hidastamat askeleet ja hiekkatien päässä kohoava kotitalo. Saima avaa rautaportin lukon. Una tarttuu Saimaa kädestä.

Ei montaa vuorokautta myöhemmin Khaled seisoo Saiman lapsuudenkodin eteisessä. Mukanaan hänellä on isänsä Amir, joka nojaa Khalediin, hengittää raskaasti. Kun he laskevat laukkunsa, niistä leviää parketille hiekkaa.

En tiedä tarkoittiko tätä, Khaled sanoo.

Saima kuuntelee tämän rahisevaa ääntä ja tuntee olonsa hieman samanlaiseksi kuin vuosia sitten, kun ensimmäiset vieraat saapuivat juhlistamaan Unan syntymäpäivää, hän katseli lapsia ja heidän vanhempiaan ovella, tiesi itse kutsuneensa heidät mutta sillä hetkellä tajusi ettei ollut ottanut huomioon näitä ensimmäisiä vaivaannuttavia hetkiä.

Tätä minä tarkoitin, hän sanoo.

He sijaavat kaksi uutta vuodetta patjoille kellarikerrokseen. Khaled kertoo miten he pääsivät lähtemään; hänen ystävänsä veli lähti Bratislavasta autolla Wieniin ja otti heidät kyytiinsä, he viipyivät siellä hetken, tuntui vaikealta lähteä kun oli kerran palannut. Saima nyökyttelee, ojentaa heille pyyhkeet, ehkä he haluavat peseytyä.

Myöhemmin, Khaled sanoo, laskee pyyhkeet välinpitämättömästi patjalleen. Kysyin ajaisiko Benni meidät tänne saakka, se ystävänsä veli, tarkoitan, hän ei suostunut. Ajattelin, että se siitä, jäisimme jumiin, mutta sitten junat liikkuvat taas. Tiedäthän, sen uutisen jälkeen.

Saima nyökyttelee. Uutinen kipristelee hänen ihonsa alla niin kuin se on tehnyt siitä alkaen kun he sen kuulivat. He olivat ehdineet olla talossa ehkä yön tai kaksi, löytäneet äidin jättämät ruoka-aineet kylmävarastosta, hapuilleet kohti jonkinlaista rytmiä ja kuunnelleet aamuradiosta, suut kevyesti hämmästyksestä auenneina: tasaantumisvaihe, yllättäen. Ehkä meillä on kuukausia. Ehkä vuosia. En saa uskoa tähän, Saima oli päättänyt heti paikalla, mutta se oli jäänyt häneen kiinni, kihelmöi hänessä aina jos hän pysähtyi ajattelemaan sitä. He voisivat leipoa lapsen syntymäpäiväksi kakun, hän silloin miettii. Jauhoja on, ja kananmunia.

Päivän he istuvat kellarikerroksessa. Amir nukkuu. Saima katselee tämän ohutta olemusta ja miettii, onko tämä sairas vai vanha vain. Khaled tuntuu etäiseltä, jokin heidän välillään vaikealta, mutta ehkä oli mieletöntä edes toivoa muuta. Una on kiinni Saiman kyljessä ja vilkuilee mykkänä vieraita.

Kun Aurinko laskee, he nousevat portaat ylempään kerrokseen ja aloittavat päivällisen teon. Pastaa, tomaattimurskaa, äidin varastoista valkosipulia, timjamia, Tellicherry-pippuria. Pannulta nouseva tuoksu saa Saiman sanomaan: Miltä tuoksuu sitten kun Aurinko on nielaissut kaiken? Hän sanoo sen hiljaa, niin ettei pöydän ääressä istuva Una kuule. Khaled katsoo häneen hitaasti. Vähän niin kuin ennen, Saima tahtoisi ajatella. Sanat ovat painavat hänen suussaan, ja hän jatkaa: Miltä maistuu? Miltä kuulostaa?

Älä ajattele sitä, Khaled sanoo.

Etkö sinä sitten ajattele? Minä en osaa enää muuta.

Khaled on pitkään hiljaa. Saima nostaa pastakattilan liedeltä, kaataa kiehuvan veden pois, lorauttaa oliiviöljyn sekaan. Kun puu kaatuu, kuoleeko se? Khaled sanoo lopulta. Se lahoaa, eikö niin. Maatuu. Kuoriaiset mässäilevät sillä. Se pehmenee osaksi metsää, rakennusaineksi kaikelle tulevalle. Sellaisia minä ajattelen.

Yöllä Saima nousee patjaltaan, vilkaisee nukkuvaa Unaa, kähärätukka erottuu mustana vaaleansävyistä tyynyliinaa vasten. Kellarissa on viileää. Saima tunnustelee yllättävää tunnetta ihollaan, vetää peiton Unan jalkojen suojaksi ja suoristautuu. Tilan toisella reunalla nukkuvat Khaled ja tämän isä, jonka vaikean hengityksen Saima nyt kuulee. Hän kulkee pehmein askelin Khaledin luokse, koskettaa tätä olkapäästä. Khaled avaa silmänsä kuin olisi odottanut häntä.

Tule, Saima sanoo. Haluan näyttää jotakin. Nyt, ennen auringonnousua.

Saima kiinnittää heille otsalamput, ne valaisevat kapeat kaistaleet pimeään. He kiertävät talon taakse ja lähtevät ylämäkeen, puiden kasvaessa tiheänä metsänä nousu on vielä loivaa mutta pian, samalla kun puut harventuvat, rinne jyrkkenee niin että he paikoin ottavat tukea kasteenkosteasta maasta. Khaled ei kysy, minne he ovat matkalla ja miksi. Se tekee Saiman levolliseksi.

Kahdenkymmenen minuutin nousun jälkeen maisema avautuu kohti kaukana nousevaa vuorijonoa. Polun vieressä on puupenkki, jolle Saima istuu. Khaled tulee viereen. Saima katselee hänen mustaa tukkaansa ja karheaa hiusrajaa, jossa näkyy hien muodostamia pisaroita. Pensaasta kuuluu tikittävä vihellystä. Pähkinänakkeli, Saima ajattelee, ehkä, tai sitten joku muu jonka isä opetti mutta jonka hän on jo ehtinyt unohtaa. Laulu täyttää hiljaisuutta eivätkä he keskeytä.

Muistatko, silloin kun olimme nuoria, ehkä juuri tutustuneet, oli se terrori-iskujen sarja, Saima sanoo lopulta. Ihmiset soittelivat toistensa perään ja merkitsivät olevansa turvassa. Aina kun kuulin uudesta iskusta, selvitin ensimmäisenä missä sinä olet. Katsoin, olitko jo ilmoittanut että olet okei. Jos et, yritin soittaa. Aina ensimmäisenä. Vasta kun tiesin, etten ollut menettänyt sinua, muistin muut.

Saima vilkaisee Khaledia, joka on laskenut kyynänpäänsä polveaan vasten ja nojaa poskellaan kämmeneen, katse Saimassa.

Ja nyt – en tiedä. Unasta minä hädin tuskin päästän irti. Mutta muutoin juuri mikään ei ole muuttunut. Khaled avaa suunsa, mutta Saima jatkaa: En minä oleta tai kuvittele. Vanha on mennyttä, tietenkin. Mutta silti, siitä huolimatta tai sen vuoksi, miten vain: tahdon tietää että olet turvassa. Että olet vielä täällä. Saima pyyhkäisee kädellä hiuksia pois kasvoilta. Kamalan melodramaattista, mutta minkäs teet.

Minkäs teet, Khaled toistaa. Et mitään.

Khaled laskee kätensä Saiman olkapäälle. Väsymys aaltoilee Saiman vartalossa, kuin purkautuneet sanat olisivat vieneet mukanaan kaikki hänen voimansa. Hämärä vaalenee vähitellen, he erottavat kaukaisuudessa kohoavia huippuja ja alempana leviävästä metsästä jo yksittäisiä puita, enimmäkseen lehdettömiä. Kauempana näkyy laaja tulipalon polttama alue, mutta sitä Saima yrittää olla katsomatta. Hän puristaa silmänsä kiinni. Puut, jyrkänteet, eläimet. Pyökit ja pähkinänakkelit. Kumpuilevat metsät, ja vuoret – vaaralliset, hallitsemattomat, läpäisemättömät vuoret. Miten sellaisesta voi päästää irti joka on ollut aina. Sen Saima sanoo ääneen Khaledille. Niin, Khaled vastaa heti, niin, ei mitenkään.

Talolla he valmistavat aamiaisen. Kananmuna kierähtää pannulle, keltuainen on pyöreä ja lämmin. Saima katselee Khaledia, joka lataa kahvinkeitin, sitten Unaa ja Amiria jotka istuvat sohvalla. Unan ääni kuuluu huoneen poikki. Hän laulaa suomeksi laulua, joka kertoo jäästä ja pakkasesta, sinisestä talvitaivaasta, kaikesta kylmästä ja kadotetusta. Saima tunnistaa sen, hän on itse oppinut sen äidiltään. Amir tapaa sanoja, yhtyy kertosaakeeseen. Toivo kihelmöi Saiman iholla kuin ihottuma.

Isä asui lapsena Suomessa, kerroinhan minä? Khaled sanoo, on seurannut Saiman katsetta.

Kerroit, Saima nyökkää. Hän tarkkailee parivaljakkoa sohvalla kuin he olisivat eläimiä joita hän ei halua säikäyttää piiloon. Ehkä se oli tätä varten, Saima jatkaa. Kaikki se – koko kuivuuden aiheuttama muuttoliike. Vain jotta isäsi istuisi tänään tässä, laulaisi Unan kanssa vanhoja lauluja.

Ehkä, Khaled sanoo. Mutta jokaisesta hetkestä voi sanoa niin, Saima. Mitään muuta ei ole, ei ollut ennen eikä ole nyt, edes nyt. Me olemme aina olleet matkalla juuri tähän.

Saima siirtää katseensa Khalediin, jonka takana nouseva Aurinko kurottuu ikkunankarmin ohitse ja valaisee huoneen. Äkillinen valo saa silmät vuotamaan, posket kostumaan. Katse sumentuu, muodot ja värit sekoittuvat, vain valkoinen jää. Pian Saima kääntyisi ja kiirehtisi vetäisemään

verhot ikkunoiden suojaksi, mutta vielä hän seisoo Auringon säteessä, sen lävistämänä, sen kirkastamana, ja tuntee itsessään että se mitä Khaled sanoi on totta.